

Теорія держави і права: навчальний посібник

Вивчення курсу загальної "Теорії держави і права" студентами юридичного факультету має на меті оволодіти системою загальнотеоретичних сучасних знань про закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права.

Для студентів вищих навчальних закладів юридичних факультетів.

ЗМІСТ

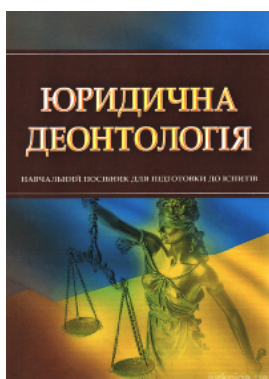
ПЕРЕДМОВА	7
ТЕМА 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНИХ НАУК.....	8
1. Поняття та особливості теорії держави та права.....	8
2. Предмет і методологія теорії держави та права	10
3. Місце теорії держави та права в системі юридичних наук	12
ТЕМА 2. ПОНЯТТЯ І ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ.....	15
1. Поняття, сутність та ознаки держави	15
2. Причини та теорії походження держави.....	18
3. Сучасні теорії держави	21
4. Типологія держави	24
ТЕМА 3. ФОРМА ДЕРЖАВИ	28
1. Поняття та елементи форми держави.....	28
2. Поняття та види форми правління.....	29
3. Поняття та види форми державного устрою	30
4. Поняття та види державно-правового режиму	32
5. Особливості елементів форми Української держави	36
ТЕМА 4. ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....	41
1. Поняття та класифікація функцій держави.....	41
2. Внутрішні функції держави	43
3. Зовнішні функції держави.....	45
4. Форми і методи здійснення функцій держави.....	46
ТЕМА 5. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВИ	49
1. Поняття та структура механізму держави	49
2. Поняття, функції та структура державного апарату України	51
3. Принципи організації та функціонування апарату держави	53
4. Поняття та ознаки органу держави.....	54
5. Види органів держави і їх характеристика	56
ТЕМА 6. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВА	59
1. Громадянське суспільство: поняття, структура, ознаки	59

2. Політична система суспільства: поняття, основні функції та структура.....	61
3. Місце і роль держави в політичній системі	63
4. Місце і роль партій в політичній системі суспільства	64
5. Поняття та ознаки демократичної соціальної правової держави...	66
6. Поняття та елементи правового статусу особи	70
ТЕМА 7. СУТНІСТЬ І СОЦІАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПРАВА.....	75
1. Поняття права та його соціальна цінність	75
2. Сучасні концепції праворозуміння	76
3. Поняття об'єктивного та суб'єктивного права.....	78
4. Поняття та види функцій права	79
5. Принципи права та їх характеристика	80
ТЕМА 8. ДЖЕРЕЛА (ФОРМИ) ПРАВА	83
1. Поняття і види джерел (форм) права.....	83
2. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права	84
3. Дія нормативно-правових актів у просторі, часі та за колом осіб.	88
ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	91
1. Поняття і предмет правового регулювання	91
2. Способи, типи, сфери і межі правового регулювання	93
3. Механізм правового регулювання	95
ТЕМА 10. СИСТЕМА ПРАВА І СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА	99
1. Поняття правової системи і системи права.....	99
2. Галузь права: поняття й основні класифікації.....	102
3. Матеріальне і процесуальне право. Публічне і приватне право..	104
4. Поняття та зміст системи законодавства	106
5. Систематизація нормативно-правових актів	107
ТЕМА 11. НОРМИ ПРАВА ТА ІНШІ СОЦІАЛЬНІ НОРМИ	109
1. Поняття та види соціальних норм	109
2. Норма права: поняття і структура	110
3. Класифікація норм права.....	112
4. Норма права і стаття нормативно-правового акту	114
ТЕМА 12. ПРАВОТВОРЧІСТЬ.....	116
1. Правотворчість: поняття, ознаки і стадії	116
2. Суб'єкти та види правотворчості	117

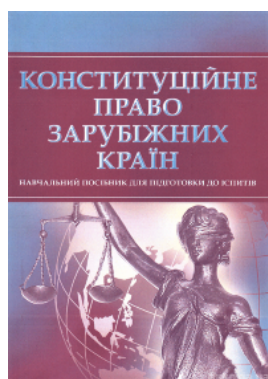
3. Принципи правотворчості	117
ТЕМА 13. РЕАЛІЗАЦІЯ НОРМ ПРАВА	120
1. Поняття та форми реалізації норм права	120
2. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації	121
3. Стадії застосування норм права і їх характеристика	122
4. Акти застосування норм права: поняття, особливості і види	124
5. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення	125
ТЕМА 14. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА	128
1. Тлумачення норм права: поняття і види за суб'єктами	128
2. Способи тлумачення норм права	131
3. Тлумачення норм права за обсягом	132
4. Акти тлумачення права: поняття, особливості і види	134
ТЕМА 15. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ	137
1. Правові відносини: поняття, ознаки та види	137
2. Поняття та види суб'єктів правовідносин	138
3. Зміст правовідносин. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки	142
4. Поняття і види об'єктів правовідносин	144
5. Поняття та класифікація юридичних фактів	146
ТЕМА 16. ПРАВОВА ПОВЕДІНКА. ПРАВОПОРУШЕННЯ. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	149
1. Правова поведінка: поняття та види	149
2. Правомірна поведінка	150
3. Поняття та види правопорушень	152
4. Склад правопорушень	153
5. Поняття, види та функції юридичної відповідальності	157
ТЕМА 17. ПРАВОСВІДОМІСТЬ І ПРАВОВА КУЛЬТУРА	160
1. Поняття та основні елементи правосвідомості	160
2. Правова культура	161
3. Правове виховання і правовий нігілізм	163
ТЕМА 18. ЗАКОННІСТЬ І ПРАВОПОРЯДОК	166
1. Поняття, принципи і зміст законності	166
2. Гарантії законності	168
3. Поняття, ознаки та структура правопорядку	169
4. Принципи та функції правопорядку	171

ТЕМА 19. ЮРИДИЧНИЙ ПРОЦЕС	174
1. Поняття та зміст юридичного процесу.....	174
2. Види юридичного процесу	176
3. Стадії юридичного процесу	178
ТЕМА 20. ОСНОВНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ	181
1. Порівняльне правознавство в сучасній юридичній науці	181
2. Романо-германська правова сім'я.....	183
3. Англо-американська правова сім'я	185
4. Сім'я релігійного і традиційного права	186
5. Змішані правові системи	187
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	189

Книги, які можуть вас зацікавити

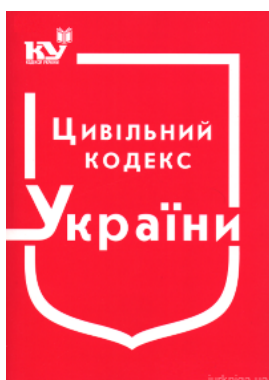
Юридична деонтологія.
Навчальний посібник
для підготовки до
іспитів

Конституційне право
зарубіжних країн.
Навчальний посібник
для підготовки до
іспитів

Адвокатська техніка
(підготовка до процесу
і методики
переконавання)

Цивільний Кодекс
України

Цивільний
процесуальний кодекс
України

Юридичне
документознавство.
Навчальний посібник
для підготовки до
іспитів

Перейти до галузі права
Теорія держави і права

Перейти на сайт →